

1,15 Rb.

15,-

355.5
La-129
1923

Lietuvos Valstybės Spaustuvė

KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS
LITERATŪROS SKYRIAUS LEIDINYS

2671

LAIKINASIS ĮGULOS
STATUTAS

Antra papildyta ir pataisyta laida

KAUNAS 1920 m.

355.5
62-129

A 2333

Krašto Viešoji
BIBLIOTEKA

A 80723

Lietuvos TSR
VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

612411

~~du 45373~~

VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJUS
* Nr. 736 (P) *
BIBLIOTEKA

el. kat.

Originale parašyta: TVIRTINU.
Krašto Apsaugos Ministeris
VELYKIS.

I. Apie įgulos viršininką ir komendantą.

1. Įgulos viršininkas.

§ 1. Kariuomenė, esanti kurioje nors gyvenamoje vietoje (mieste, miestelyje arba kaime), taip pat vandenių komandos, neįeinančios į plaukiojančių arba atsargoje esančių laivų sudėtį, sudaro jos įgulą.

§ 2. Kiekviename tokių punktų vyresnysis viršininkų skiriamas įgulos viršininku; jo klausoma visa esanti ten kariuomenė ir visi kariškiai, kaip to reikalauja šis statutai.

§ 3. Įgulos viršininkais gali būti skiriami: lauko ir vietos kariuomenės viršininkai ir miestų komendantai. Jei įgulos viršininku yra paskirtas miesto komendantas, tai eiti komendanto pareigų atskiro asmens neskiriama.

§ 4. Įgulos viršininkai skiriami Kr. Aps. Ministerio arba Vyriausiojo kariuomenės vado, kas ir skelbiama „Lietuvos Kariuomenei“ įsakymuose.

Ligi bus gautas įsakymas, įgulos viršininko pareigas eina vyresnysis sulig užimamos vietos kariuomenės viršininkų, o kada užimamos vietos lygios—vyresnysis sulig laipsnio.

§ 5. Apie savo pareigų ėjimo pradžią įgulos viršininkas skelbia įsakymu įgulai. Tai paskelbus, visi dalių viršininkai privalo ateiti pas įgulos viršininką jo paskirtu laiku. Drauge apie savo paskyrimą įgulos viršininkas praneša ir vietos civilei vyresnybei.

§ 6. Laikiniai atvažiavus tarnybos reikalais aukštesniam negu įgulos viršininkas vadui, pirmasai ir toliau eina savo pareigas, bet privalo ateiti pas atvykusį ir savo įgulai paliepimus suderinti su to asmens paliepimais. Tas pat daroma atvykus į įgulos sudėtį daliai, kurios viršininkas yra aukštesnis įgulos viršininko, kolei išeis „Lietuvos Kariuomenei“ įsakymas apie kito įgulos viršininko paskyrimą.

§ 7. Įgulos viršininkas, laikinai išvažiuodamas iš savo bustynės, savo pareigų pildymą paveda vyriausiajam po jo kariuomenės viršininkui, ką praneša Aps. Ministeriui arba Vyriausiajam Kariuomenės Vadui, skelbia įgulai įsakymu ir praneša vietos civilei vyresnybei.

§ 8. Įgulos viršininko paliepimai pildomi visų dalių ir asmenų, įeinančių į įgulos sudėtį, taip pat pakeleivingos kariuomenės, laikinai sustojančios toje vietoje.

§ 9. Įgulos viršininkas privalo:

1) Žiūrėti drausmės reikalavimų pildymo ir išviršinės tvarkos visų kariškių ir kariuomenės sudarančios įgulą, bet nesikišdamas į jų vidaus bei ūkio tvarką;

2) Žiūrėti tvarkingo sargybų užlaikymo ir apskritai griežto įgulos tarnybos pildymo;

3) Daboti griežto pareigų pildymo jo žinioje esančių komendantų;

4) Vietose, kur nėra komendantų, įgulų viršininkai privalo prižiūrėti įgulos rajone esančių maisto sandėlių, atlikti jų periodinus, o reikalui esant ir staigius patikrinimus, ir patikrinimo išdavas kas kartas pranešti tam intendantūros viršininkui, kurio žinioje yra sandėlis; jie taip pat prižiūri ir kitą karo valdžios turtą.

§ 10. Apie pastebėtas įgulos kariuomenėje riaušes ir karo drausmės peržengimą įgulos viršininkas praneša tų dalių viršininkams, kuriose buvo pastebėta riaušės, o svarbiuose atvejuose griebiasi priklausančių nuo jo priemonių, kad tuoj užkirsti kelią riaušėms ir drauge praneša apie tai Kr. Aps. Minsteriui.

§ 11. Įgulos viršininkas prašalina nesusipratimus, galinčius iškilti tarp drauge stovinčių kariuomenės dalių dėliai butų, mokymo aikščių, šaudyklų, maniežų ir kitų panašių vietų, skirdamas, reikalui esant, kiekvienai daliai laiką ir jų naudojimo tvarką.

§ 12. Civilei vyresnybei reikalaujant įvesti karo jėga tvarką, arba prašant padėti visuomenės

nelaimėje ir apskritai visuose tuose atsifikimuose, kada įstatų leidžiama kariuomenės šauktis, įgulos viršininkas atatinkamai tvarkadariauja.

§ 13. Pildydamas šiuos reikalavimus, įgulos viršininkas vadovaujasi taisyklėmis, išdėstytomis pirmam šio statuto priedėlyje, kas kartą tuoj pranešdamas kariuomenės Vadui.

§ 14. Del šiame statute išdėstytų pareigų pildymo, įgulos viršininkas betarpiu klauso Kr. Aps. Ministerio arba Vyr. Kariuomenės Vado ir iš jų gauna įsakymų.

§ 15. Drausmės atžvilgiu įgulos viršininkas turi teisių ir valdžios, nurodytų „Drausmės statute“.

2. Komendantas.

§ 16. Vietose, kur nėra paskirta komendantų, įgulos viršininkas komendanto pareigoms eiti skiria atskirą karininką.

§ 17. Komendantas dažniausiai skiriamas iš dalių tiesioginiai klausančių įgulos viršininko. Jeigu įgulos viršininkas randa reikalingu skirti komendantą iš dalies tiesioginiai nuo jo nepriuginčios, tada apie tai praneša Kr. Aps. Ministeriui arba Vyr. Kariuomenės Vadui.

§ 18. Kas liečia komendanto pareigų pildymą, tai komendantas tiesioginiai klauso įgulos viršininko.

§ 19. Bendros komendanto pareigos žiūrėti: 1) drausmės ir išviršinės vietos kariuomenės tvarkos; 2) tvarkingo sargybų užlaikymo ir griežto įgulos tarnybos pildymo; 3) tvarkingo užlaikymo valstybės turto; 4) tvarkingo užlaikymo suimtų kariškiu miesto daboklėse bei civilės žinybos kalinėjime ir 5) bendros tvarkos karo ligoninėse.

Jisai taip pat privalo rūpintis sumažinti sargybų sąstatą, apie ką praneša įgulos viršininkui.

§ 20. Komendantas privalo lyginti tarp įvairių atskirų drauge esančios kariuomenės dalių visas sąstatas, taip pat atatinkamai tvarkadariauti, skiriant vežimų arba arklių pervežti iš gelžkelių stočių ligonių, valdiško turto ir k. daiktų, žiūrint eilės ir turint galvoj kiekvienos dalies jėgas bei priemones.

§ 21. Komendantas tvarko pakeleivingų komandų aprūpinimą būstais ir, reikalui esant, šių komandų žmones skirsto maistui tarp esančios būstuose kariuomenės dalių.

§ 22. Ištikus nesusipratimams skirstant kariuomenės dalis arba pakeleivingas komandas būstuose, komendantas praneša apie tai įgulos viršininkui, kad pastarasis del to susižinotų su kariuomenės viršininkais arba civile vyresnybe.

§ 23. Komendanto žinioje yra komandos, esančios gaisro vietoje, ir, reikalui esant, jis reikalauja iš kariuomenės prisiųsti pagalbos.

§ 24. Jei įgulos kariškiai peržengia karo arba visuomenės tvarką, komendantas praneša apie tai

vadams tų dalių, kurioms nusikaltėlis priklauso, arba griebiasi jo valdžioje esančių priemonių, kad sustabdyti riaušes. Apie atsitikimus jis praneša įgulos viršininkui.

§ 25. Komendantas daboja, kad atvykusieji į kariuomenės būstynes tarnybos reikalais arba į atostogas kariškiai gyventų ligi leisto jiems laiko ir su liūdymais.

§ 26. Kad turėti žinias apie laikinai atvykstančius kariškius, komendanto valdyboje arba raštinėje turi būti dvi knygos: viena atvykstantiems karininkams ir karo valdininkams, o kita visiems kareiviams įrašyti. Į šias knygas įrašoma: kada kas atvyko, kas pasirašė bilietą arba paliepimą, buto adresas ir kada baigiasi atostogų (leidimo) laikas.

§ 27. Pranešus esantiems atostogose kariškiams apie savo susirgimą, kliudantį jiems paskirtu laiku grįžti savo tarnybon, komendantas privalo pakviesti karo, o jam nesant — civilį gydytoją susirgusio sveikatai patikrinti savo arba jo įsakymu pasiūsto karininko akyvaizdoje.

Susirgusiojo karininko sveikatos patikrinimo aktą komendantas siunčia susirgusiojo viršininkui, o paskui daboja, kad jis pasveikęs tuoj grįžtu savo tarnybon. Apie pasveikusiojo išvykimo laiką komendantas pažymi jo biliete. Susirgusius kareivius komendantas siunčia į ligoninę, ką praneša atitinkamai vyresnybei.

§ 28. Atsitikus taip, kad karininkas arba karo valdininkas, esantis atostogose, negali pas-

kirtu laiku grįžti tarnybon dėliai teisėtų priežasčių, komendantas pažymi tai jo biliete ir praneša jo vyresnybei susivėlinimo priežastį ir jo išvykimo laiką.

§ 29. Komendantas prižiūri, kad visi kariškiai, esantieji tarnyboje, atsargoje ir paleisti iš tarnybos, gyvenantieji toje vietoje nuolatos arba laikinai, nešiotų nustatytą formą.

§ 30. Komendantas privalo padėti vietos milicijos vyresnybei visame tame, kas gali palaikyti tvarką tarp kariškių ir gyventojų, vienok nesikišdamas į milicijos žinioje esančius dalykus.

§ 31. Kas liečia drausmės pabaudų uždėjimo nesantiems jo žinioje kariškiams, tai komendantas turi teisių ir valdžios, nurodytų „Drausmės statute“.

§ 32. Be atsitikimų, nurodytų viršminėtuose straipsniuose, įgulos kariuomenės ir kariškių apskritai prigulmybė nuo vietos komendanto apsi-reiškia dar štai kame:

1) Įgulos kariuomenė privalo pildyti visus komendanto paliepimus, liečiančius sargybų sąstatos ir apskritai įgulos tarnybos ėjimo. 2) Už dienos ligi įžengsiant kuriai nors daliai į miestą, dalies viršininkas pristato komendantui žinias apie skaičių žmonių, turinčių įeiti į miestą arba pereiti per jį. 3) Atvykstantieji miestan kariškiai, nejeinantieji į įgulos sudėtį, privalo nustatytu būdu ateiti pas komendantą arba pristatyti komendanto valdybon savo bilietus ir paliepimus.

§ 33. Vietose apsigyvenimo labai didelio kariuomenės skaičiaus, komendanto adjutanto pareigoms eiti gali būti skiriamas vienas jaunesniųjų karininkų. Šis paskyrimas atliekamas įgulos viršininko nuožiūra, prie ko atsižvelgiama į nurodytą str.

Karininkas, paskirtas komendanto adjutantu, privalo prižiūrėti atvykstančiųjų knygas, daboti sargybų būstų tvarkingumo ir atlikti komendanto paliepimus, liečiančius įgulos tarnybos. Esant įguloje dideliame kariuomenės skaičiui, komendanto žinion gali būti paskirta ir daugiau adjutantų.

II. Taisyklės šaukti kariuomenę padėti civiliai valdžiai.

§ 34. Kariuomenė gali būti pašaukta padėti civiliai valdžiai tik didžiam reikalui atsitikus, ir milicijos priemonėms pasirodžius nepakankamomis.

§ 35. Esant aukščiau nurodytoms sąlygoms civilė valdžia turi teisės šaukti kariuomenę šiuose atvejuose:

- a) gesinti visokios rūšies gaisrams, neišskiriant ir miškų gaisrų, saugoti turtui laike gaisro, potvinių, naikinti kenksmingiems gyvuliams (bei vabalams) ir apskritai kuomet grėsia žmonėms didžiū nelaimių pavojus,

- b) sulaukyti pabėgusiems suimtiniais ir sugauti plėšikams bei šiaip nusikaltėliams, jeigu jų yra daug arba laukiama jų ginkluoto pasipriešinimo ir
- c) sustabdyti riaušėms grėsiančioms visuomenės gerovei, masiniams pasipriešinimams civiliai valdžiai ir turto grobimui bei naikinimui sustabdyti.

§ 36. Nuolatinio stovėjimo vietoje kariuomenė neturi būti šaukiama iš kareivinių perspėti riaušėms, bet civilė valdžia turi teisės reikalauti, kad kariuomenė, pasilikdama kareivinėse, būtų pasiruošusi tuojaus atvykti į riaušių vietą, kaip tik bus pareikalauta. Prie tam civilė valdžia turi teisės nurodinti, kuriose ypač miesto kareivinėse kareiviai turi būti pasiruošę.

§ 37. Kariuomenė taipgi gali būti šaukiama:

- a) persekioti ginkluotų kontrabandistų gaujoms, jei e amųjų parubežio ar muitinių sargybų pajėgų nepakaktų šiam reikalui,
- b) numalšinti suimtinių riaušėms kalėjimuose, jei kalėjimo vyresnybės bei sargybos priemonės pasirodytų nepakankamomis.

§ 38. Be to kariuomenė šaukiama įstatymų nurodytuose atvejuose:

- a) sargyboms laikyti,
- b) būti laike teismo nusprendimų vykinimo,
- c) padėti teismo valdžiai ir
- d) lydėti valdžios turtui ir transportams.

§ 39. Šaukti kariuomenę, pasiremiant §§ 25 ir 37, 38 str. 6-ju punktu ir § 38. a ir b punktais, turi teisės: Seimo nariai revizijos laike, apskričių viršininkai, miestų viršininkai, milicijos viršininkai miestuose ir apskričiuose, žandarų valdybų viršininkai prie gelžkelių, šių valdybų skyrių viršininkai ir svarbesniųjų kalėjimų viršininkai.

§ 40. Visi tie asmenys, kariuomenės prašydami, kreipiasi į artimiausios įgulos ar kariuomenės dalies viršininką.

§ 41. Pareikalavę iš artimiausiojo kariuomenės dalies viršininko prisiųsti kariuomenės, vietos milicijos viršininkai miestuose, gelžkelių žandarų valdybos viršininkai, tų valdybų skyrių viršininkai ir svarbesniųjų kalėjimų viršininkai praneša apie tai apskričio arba miesto viršininkui sulig priklausomybės.

§ 42. Būti teismo nusprendimus vykinant (5 str., 2 p.) vietos milicijos viršininkai miestuose ir apskričiuose kariuomenę šaukia betarpiai savo galia kreipdamies tuose atvejuose į įgulos ar artimiausios kariuomenės dalies viršininką.

§ 43. Kontrabandistams persekioti ir kliudyti jiems veikti (4 str. § 1) kariuomenę gali šaukti apskričių viršininkai arba parubežinės sargybos skyriaus vadas arba muitinių sargybos vyresnybė, o atsitikus skubotam reikalui, rinktinės karininkas arba karininkas parubežinės sargybos reikalams.

§ 44. Reikalavimas prisiųsti kariuomenės turi būti įgulos arba artimiausios kariuomenės dalies viršininkui įteiktas raštu. Skubotuose atsitikimuose tie reikalavimai gali būti įteikiami ir kitokiais būdais, kad tik įgulos ar kariuomenės dalies viršininkas tikrai būtų įsitikinęs, jog prisiųsti kariuomenės reikalauja asmuo, turintis tam teisės, ir aiškiai žinotą vietą kur reikia siųsti kariuomenę. Tuose atvejuose reikalavimas prisiųsti kariuomenės turi būti patvirtintas raštu ne vėliau rytojaus dienos.

§ 45. Valdžios įstaigos, reikalaujamos kariuomenės, privalo nurodyti, kokiam tikslui reikalinga yra kariuomenės dalies pagalba, nurodyti tos dalies didumą ir duoti šiaip žinių, paaiškinančių dalykų stovį. Siunčiamosios kariuomenės rūšį ir skaičių galutinai nustato karinė vyresnybė. Nesusipratimus dėl kariuomenės pašaukimo, kylančius tarp civilės ir karinės valdžios, riša divizės vadas, kuriam ta dalis priklauso.

§ 46. Karo vyresnybė, gavusi iš civilės valdžios reikalavimą duoti kareivių pagalbą (padėti), tuojuo duoda paliepiamą siųsti kariuomenės.

§ 47. Atvykusiosios šauktojon vieton kariuomenės viršininkas, tvarkydamas sargybas, raitelių bei žvalgų būrelius, visiškai ne susmulkina komandas, palikdamas betarpinėje savo valdžioje pakankamai kariuomenės, kuri galėtų atlikti duotajį uždavinį.

§ 48. Skiriant kariuomenę numalšinti masinėms riaušėms reikia tēmyti, kad kareiviai būtu siunčiami sudėtyje ne mažiau vienos kuopos, eskadrono, o artilerija sudėtyje ne mažiau dviejų patrankų.

§ 49. Kariuomenės veikimą, ramdant sukilėlius, tvarko vyresnysis iš esančių įvykio vietoje pašauktųjų kariuomenės dalių viršininkas.

§ 50. Atvykus viršininkui su komanda šauktojon vieton, civilinė valdžia išaiškina jam dalyko padėtį ir nurodo uždavinį, kurį kariuomenei reiks atlikti.

§ 51. Civilė valdžia ir milicijos valdininkai visokiais reikalavimais kreipiasi į komandos, sargybos, žvalgų ar raitelių būrelio viršininką, o ne betarpiniai į pačius kareivius.

§ 52. Civilė valdžia ir milicijos valdininkai neprivalo kareiviams pavesti savystoviai eiti milicininkų pareigas, o gali tik reikalauti sau padėti.

§ 53. Jei atėjus kariuomenei, pašauktai riaušių vieton, riaušės nesiliauja, tai civilė valdžia negaišuodama, paskutinį kartą perspėjusi, įgalioja atvykusios komandos viršininką griebtis tokių priemonių, kuriomis galim... oūtų numalšinti riaušes, išvaikyti minią arba suimti ją.

§ 54. Vykindama priemonės sustabdyti riaušėms, karinė vyresnybė savystoviai elgiasi iki tol, kol neskaitys savo uždavinį baigtu. Visi civilės valdžios organai, esantieji kariuomenės darbuotės vietoje, privalo padėti karo vyresnybei.

§ 55. Pašauktosios komandos viršininkas, gavęs iš civilės valdžios 20 str. nurodytą įgaliojimą, savo nuožiūra veikia visais būdais, kuriuos atranda atatinamus dalyko padėčiai, neišskiriant ir prikalbinėjimo, jei tai atras galimu.

§ 56. Nėstant riaušių vietoje civilės valdžios atstovų, atvykusių su kariuomene kariškis privalo daryti tvarką savo nuožiūra, iki atvyks civilė valdžia.

§ 57. Ginklus šaunamuosius ir nešaunamuosius kariuomenė gali pavartoti prisilaikydama šių taisyklių:

I. Gavus iš civilės valdžios įgaliojimą ir tris kartus perspėjus trimito ar būgno signalu bei žodžiu:

- a) išvaikyti neklausančiai miniai,
- b) į minią, kariuomenei kelią pastojančią.

II. Nelaukiant civilės valdžios įgaliojimų, bet tris kartus perspėjus: į minią, kuri įžeidžia kariuomenę.

III. Nelaukiant civilės valdžios įgaliojimų ir be jokio perspėjimo:

- a) į minią ir suimtinius, užpuolančius kariuomenę;
- b) į tuos, ką tyčiomis naikina turtą, padega ar užmuša;
- c) į kliudančius arba tuos, kurie stengiasi ne-duoti sulaikyti nuskirtus areštui asmenis.

Pastaba. Perspėti neklausančiai miniai nei aukštyn šauti, nei tuščiais šoviniais šaudyti neturi būti leidžiama.

§ 58. Atradęs būtinai reikalingu pavartoti ginklus, karinis viršininkas įsako veikti savo nuožūra šaunamaisiais ar ne šaunamaisiais ginklais, bet šaunamaisiais ginklais veikti leistina tik paskutiniame atveįy, kai visos kitos priemonės negelbsti.

§ 59. Pasiųstosios civilei valdžiai padėti kariuomenės sargybos, sargybiniai, raitelių bei žvalgų būreliai ir atskiri kareiviai, uždavinį atlikus, turi teisės vartoti ginklą sau, saugomajam asmeniui arba vietai apginti ir į bėgantį suimtinį.

§ 60. Civilė valdžia griebiasi visų jai galimų priemonių, kad, kariuomenei veikiant ginklais, nenukentėtų asmenys, nedalyvaujanti riaušėse.

§ 61. Rūpintis sužeistaisiais, neįeinančiais atvykusios kariuomenės sudėtin, pridera civilei valdžiai. Karinė vyresnybė privalo tame reikale kuo galėdama padėti civilei valdžiai.

§ 62. Kariuomenei veikiant, civilė valdžia iebturi visas įstatymu teikiamas jai teises ir uždėtas pareigas, kiek jos neliečia veikiančių kariuomenės dalių tvarkymo ir nekliudo pasiekti užbrėžto tikslo.

§ 63. Savo darbuotę tvarkos gražinimo reikale kariuomenė sustabdo tik karinės vyresnybės įsakymu. Kuomet toji vyresnybė atras, jog kariuomenės darbuotės tikslas pasiektas, tai ji (vyresnybė) praneša apie tai civilei valdžiai, kuri, jeigu riaušės užslopintos ir naujo įsakymo duoti kariuomenei tuoj neturi, leidžia grįžti į savo būstus.

§ 64. Kariuomenė, civilės valdžios pašaukta perspėti ar nuslopinti riaušėms už tosios kariuomenės nuolatinio buvimo ribų, turi būti gražinama atgal, kaip tik gyventojai pasiduos valdžios reikalavimams ir civilė valdžia nekliudoma galės pradėti eiti savo pareigas. Sulaikant karo komandą, pašauktą už jos nuolatinio stovėjimo ribų, ilgiau 7 dienų, apskričio viršininkas kas savaitė nurodo Vidaus Reikalų Ministeriui ir Krašto Apsaugos Ministeriui priežastis, del kurių komanda negali grįžti nuolatinio stovėjimo vieton. Kituose atveįuose civilė valdžia, kaip tik pašauktoji kariuomenė bus atlikusi savo užduotį, privalo gražinti ją į nuolatinius būstus.

III. Sargybos.

1. Bendrieji sargybos nurodymai.

Svarbiausia taikos laiku kareivio pareiga, tai sargybos tarnyba. Sargybos valandomis jis sergsti turtą ar šiaip svarbius dalykus. Stovėdamas savo vietoj, jis turi didelių teisių: gali vartoti ginklą ir, reikalui atsitikus, net žmogui gyvybę atimti. Bet neteisėtai žmogų nužudęs jis teisiamas ir sunkiai baudžiamas, o taip pat teisiamas ir baudžiamas nepavartojęs kur reikiant ginklo.

§ 65. Sargybos steigiamos: 1) valstybės turtui ir suimtiniais saugoti ir 2) visuomenės reikalams (per gaisrą, tvaną ir t. t.).

§ 66. Sargybos, atsižvelgiant į jų didumą ir svarbumą to tikslo, dėl kurio jos paskirtos, esti pirmosios, antrosios ir trečiosios rūšies. Atsižvelgiant į sargybos svarbumą skiriama atatinkami žmonės viršininkais. Trečiosios rūšies sargybos viršininkas eina savo sargyboj ir vedėjo pareigas.

§ 67. Sargybos išstato sargybinius. Sargybiniu vadinasi kiekvienas kareivis, pastatytas vietoj su šautuvu ar nuogu kardu rankoj.

§ 68. Sargybiniai, revolveriais ginkluoti, revolverius laiko makštyse, o kardus rankoje.

§ 69. Sargybiniams į vietas išvedžioti paskiriama vienas ar daugiau vedėjų. Jei jų keletas, tai jie vadinasi: pirmuoju, antruoju, trečiuoju ir tt. Vedėjais paskiriama labiau sumanūs kareiviai.

§ 70. Į pirmosios rūšies sargybą skiriama dar ir padėjėjas, kuris vadinasi sargybos viršininko padėjėju. Šioj sargyboj gali būti dar ir kareivis siuntinėjimams. Į sargybas suimtiesiems saugoti, paskiriami palydovai. Jie lydi suimtuosius sargybos būstinėje. Butas, kur laikomi suimtieji kariškiai, vadinasi daboklė. Sargyboms ir apsaugoms prižiūrėti paskiriama kareivis, kuris vadinasi sargybų dežūru. Kartais jam paskiriama padėjėjas, r u n d u vadinamas. Įgulos viršininkas ir komendantas yra tiesioginiai sargybų ir apsaugų viršininkai; artimiausiu viršininku yra sargybų dežuras.

Laikinosios Sargybos klauso tik įgulos viršininko ir komendanto. Sargybos ir apsaugos, skiriamos kariuomenės dalių reikalams, nepriklauso nei nuo komendanto, nei nuo sargybų dežūro. Įteikus sargybų viršininkams slaptažodį, sargybos pereina komendanto ir dežūro valdžion.

Sargybininkai sargybos laiku negali būti baudžiami. Už nesvarbius nusikaltimus jie baudžiami sugrįžę į savo dalis. Už svarbesnį nusižengimą sargybininkas siunčiamas į savo dalį ir pakeičiamas kitu.

Pėstininkai eina sargybon su šautuvais. Ginklas, sargybą einant, turi būti išvalytas, geroj tvarkoj ir laikomas taip, kad visuomet galima būtų iš jo šauti. Kiekvienas sargybos kareivis turi turėti 15 kovos šovinių. Sargybinių šovinės turi būti atsegtais dankteliais. Sargybinių ginklai vietoje visuomet užtaisomi 4 šoviniais taip, kad vamzdyj šovinio nebūtų.

2. Sargybų sutvarkymas.

§ 71. Sargybos pamainomos kas 24 valandos. Kiekviena sargyba susideda iš vienos kuopos arba reikale iš vieno bataliono kareivių. Kiekviena sargyba turi 3 pamainoms kareivių ir reikalingą vedėjų skaičių. Taip pat turi palydovų ir šlaip kareivių siuntinėjimams. Į sargybas, kur yra nakties vietų sergėti, atsiunčiamos dvi pamainos kareivių. Auštant jie grįžta į savo dalis.

VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

U 24 N

Nr. 736

§ 72. Vedėjų turi būti tiek, kad vienam vedėjui tektų statyti ne daugiau 5 sargybinių.

§ 73. Į tas sargybas, kur sargybiniai stovi ore arba nekurenamuose bustuose, dideliems šalčiams ištikus, siunčiama dvi pamainos vedėjų. Taip pat siunčiamas tada vienas vedėjas į trečios rūšies sargybą. Jis veda sargybinius, pasimainydamas su sargybos viršininku. Visi sargybiniai, paskirsčius jiems vietas, įrašomi į sargybų įrašus. Tą darbą dirba dar kareivinė sargybos viršininkas, o pirmosios rūšies sargybose viršininko padėjėjas. Sargybos pasimainius sargybų įrašai siunčiami į dalies raštinę.

§ 74. Kiekvienos sargybos buste turi būti vietų sąrašas. Sąrašė turi būti nurodytos ypatingos sargybinių pareigos ir kuris iš eilės vedėjas veda sargybinius į vietas.

3. Slaptažodis ir leidimas.

§ 75. Slaptažodis yra žodis, kuris parodo sargybos dežūrai, rundai ir sargybos viršininkui, kad asmuo, atvykęs pas jį su paliepimu iš tikrųjų yra tam tikro viršininko įgaliotas. Be to, slaptažodis patikrina, kad atvykusi sargybos pamaina iš tikrųjų tam reikalui yra atsiųsta.

§ 76. Slaptažodį skiria kasdien naują; slaptažodžiu visumet esti kurio nors miesto ar šalpos vietos pavadinimas. Sargybų dežūras, sargybas

išskirstydamas, paduoda sargybų viršininkams naują ir seną slaptažodį.

§ 77. Jei yra vietų, kur sargybiniui įsako praleisti tik tam tikrus žmones, tai sargybiniui sakoma dar vienas slaptas žodis, kuris vadinasi leidimu. Tas žodis rodo sargybiniui, ką jis turi per savo vietą praleisti. Todėl sargybinis kiekvienam ateinančiam žmogui liepia sustoti už keliolikos žingsnių ir reikalauja leidimą. Sargybinis leidimo nežinančių nepraleidžia.

§ 78. Leidimu visuomet esti vieno kurio kariško daikto pavadinimas. Jis turi prasidėti tą pačią raide, kaip ir slaptažodis. Paimkime: slaptažodis Kaunas, leidimas kardas. Leidimą įteikia drauge su slaptažodžiu. Bet sargybų dežūras įteikia jį tik tų sargybų viršininkams, kur per sergiamąsias vietas turi vaikščioti žmonės, kuriems be leidimo draudžiama per tas vietas eiti. Sargybos viršininkai slaptažodžio niekam nesako. Leidimą sako tik vedėjams ir sargybiniams, einantiems į vietas, kur reikalingas leidimas.

4. Sargybų išskirstymas.

§ 79. Igulos viršininkas paskiria valandą sargybos skirstyti. Už pusvalandžio prieš išeidamas į susirinkimo vietą, sargybos kareivinėje turi būti visai sutvarkytos. Ligi to laiko sargybų viršininkai turi priimti sargybas, patikrinti jų išskaičiavimą ir apžiūrėti, ar

tvarkoj sargybininkų ginklai, šoviniai ir rūbai. Be to sargybų viršininkai turi patikrinti ar vedėjai ir pirmosios pamainos sargybiniai žino savo pareigas. Jei pasirodys, kad kas ko nežino, tai jam reikia išaiškinti. Sargybas išskirsto sargybų dežūras. Kur jo nėra—dalies dežūras.

§ 80. Sargybos išvedamos už $\frac{1}{4}$ valandos prieš išskirstymą. Sargybos sustoja nurodytoje vietoje ištiesta rikiuote. Terpeklis tarp jų — du žingsniu. Sargybos viršininkai atsistoja savo sargybų dešiniajame sparne pirmoje eilėje. Sargybos viršininkų padėjėjai sustoja antroje eilėje sargybos viršininkų užpakalyje. Vedėjai atsistoja užpakalyje sargybos viršininkų padėjėjų: pirmas dešiniajame sparne pirmos eilės, o antras ir trečias du žingsniu už antrosios eilės paskutiniųjų kairiojo ir dešiniojo sparno gretų. Ketvirtas, penktas ir kiti vedėjai atsistoja kas du žingsniu už antrosios eilės, bet užpakalyje antrųjų gretų kairiojo ir dešiniojo sparno.

§ 81. Sargybos dežūrai pasitikti rundas, arba vyresnysis tarp sargybos viršininkų komanduoja: 1) Rami ai. Pa gar ba de š(i)-n ėn, kai-r ėn!

§ 82. Sargybų dežūras, pasisveikinęs, patikrina sargybų sutvarkymą ir apžiūri, ar viskas sargybinių tvarkoj. Sargybą apžiūrėjęs, dežūras komanduoja: „Sargybų viršininkai pas mane, žengte marš!“ Sargybų viršininkai ateina pas dežūrą ir atsistoja vienon eilėn taip, kaip stovi jų sargybos. Po to dežūras duoda

sargybų viršininkams ir rundui slaptažodžių raštelius. Atidavęs slaptažodžius ir įsakęs, kas reikalinga, dežūras komanduoja:

§ 83. „Sargybos viršininkai, į savo vietas, žengte marš!“ Po tos komandos sargybos viršininkai pasisuka: pirmoji pusė dešinėn, antroji — kairėn ir eina į savo vietas. Toliau dežūras komanduoja: 1) De š(i) n ėn, 2) Gretas dvejinink! 3) Ant peties! 4) Sargybas! 5) Žengte marš!

5. Sargybų pamaina.

§ 84. Sargybą pamainant, naujos sargybos viršininkas, išrikiavęs sargybą ir sustabdęs ją ties sargybos būstu, pats įeina būstan ir pasako senosios sargybos viršininkui savo laipsnį, pavardę ir senąjį slaptažodį. Po to naujoji sargyba įvedama būstan, o senoji išvedama ir sustabdoma ties būstu. Tuomet senosios sargybos viršininkas komanduoja: Vedėjai pirmyn! Paliepęs sargybininkams sustatyti ginklus gubomis, jis eina su vedėjais būstan, kad sargybas atiduoti.

§ 85. Esant negražiam orui, arba šalčiui daugiau 10 laipsnių, senoji sargyba pamainos laiku neišvedama. Naujos sargybos viršininkas, pastatęs savo sargybą vieton senosios, įsako vedėjams paimti iš senųjų vedėjų antspaudų atmušus pagal įrašų. Jiems taip pat pavidama žo-

džiais vietas. Viršininkas žiūri, kad vietos būtų kaip reikiant pavestos. Tai atlikęs sargybos viršininkas šaukia pirmosios pamainos sargybinius, dar kartą primena jiems jų pareigas ir liepia jiems eiti į vietas. Paskui tikrina likusių žmonių išskaičiavimą ir liepia jiems sustatyti šautuvus gubomis.

§ 86. Naujasis sargybos viršininkas privalo paimti iš senojo: 1) vietų sąrašą, vietų planą ir instrukcijas; 2) esamuosius sargybos būste daiktus sulig sąrašų ir 3) daboklėje: suimtųjų knygas, suimtųjų raštelių ir pačius suimtuosius pagal sąrašo. Sąrašas turi būti senojo sargybos viršininko parašu patvirtintas.

§ 87. Abiejų sargybų vedėjai, sugrįžę sargybos būstan, praneša savo padėjėjams pirmosios rūšies sargybose arba sargybos viršininkams antrosios rūšies sargybose, kad vienas jų yra vietas atidavęs, o antras, kad yra vietas paėmęs. Pirmosios rūšies sargybų antrininkai, išklausę vedėjų pranešimų, prieina be šautuvų prie sargybos viršininko, ir jam praneša apie vietų atidavimą ir paėmimą. Pranešdami apie vietų atidavimą ir paėmimą, kaip vienas taip ir antras vedėjas, praneša ar vietose viskas tvarkinga ar ne.

§ 88. Išklausę vedėjų pranešimų abu sargybų viršininkai pasirašo senajame vietų įrašė. Jei yra kas nors netvarkinga, tai naujosios sargybos viršininkas įrašo tai į vietų įrašą.

6. Sargybinių statymas ir mainymas.

§ 89. Sargybiniai esti vidaus ir oro. Sargybiniai stovi po vieną (pavieniai) arba po du (poriniai sargybiniai). Porinių sargybinių vienas skiriamas vyresniuoju ir eina vedėjo pareigas.

§ 90. Oro vietose statoma būdelės, kur kabinama sargybos rūbai.

§ 91. Sargybiniai atsistoja: 1) vieninis sargybinis kairėj pusėj durų ar vartų, prie kurių jis pastatytas; jis stovi atsisukęs nugara į išėjimą. Oro sargybiniai stovi dešinėj būdelės pusėj taip, kad kairiąja alkune liestų būdelės ir lygiuotų su jos priešakine puse. 2) Poriniai sargybiniai stovi abypus išėjimo atsigręžę vienas į antrą. Tas oro sargybinis, kuris paskirtas vedėju, atsistoja kairėj pusėj išėjimo vienas žingsnis kairėn nuo būdelės, o dešinysis sargybinis dešinėj nuo būdelės.

§ 92. Kiekviena pamaina, eidama į vietas, rikiuojasi: jei sargybinių ne daugiau 3 žmonių, vienon eilėn, o jei daugiau—dvieilėn. Pamainos eina frontu, o vedėjai eina du žingsniu priešakyj. Pirmą naujos sargybos pamainą vedant, senasis vedėjas eina greta naujojo kairėj jo pusėj. Komanduoja naujasis vedėjas. Porinių sargybinių vyresnysis eina priešakyj antrojo kareivio. Jeigu į sargybą paskirtos dvi vedėjų pamainos, tai pirmą kartą veda sargybinius į vietas abiejų pamainų

vedėjai, o jau paskui jie tarp savęs mainosi. Einant pirmą kartą dviejų pamainų vedėjams, senosios sargybos vedėjas eina vienoj eilėj ir kairėje antrosios pamainos vedėjo.

§ 93. Pamainos eidamos laiko šautuvus ant peties. Besiartinant prie sargybinio, kuris reikia pamainyti, vedėjas už 10 žingsnių nuo jo komanduoja ramiai.

§ 94. Priėjęs prie sargybinio už dviejų žingsnių, vedėjas komanduoja: Pamaina sustok! ir sustoja per žingsnį prieš dešinįjį pamainos sparną; tą patį daro senosios sargybos vedėjas, tik prieš kairįjį pamainos sparną. Paskui naujasis vedėjas liepia užtaisyti ginklą ir komanduoja: Pamaina pirmyn, žengte marš! Tąja komanda senasis sargybinis žengia žingsnį dešinėn, ir atsistojus naujam sargybiniui vietoje, paveda ją žodžiu. Jei nereikia apžiūrėti esamųjų vietoj daiktų, tai naujasis sargybinis klausydamas atidavimo žodžių, stovi atsigręžęs nugara į pamainą. Naujam sargybiniui iš pamainos rikiuotės išėjus, likusieji rikiuotėje žmonės tankėja dešinėn.

Pamainos, turinčios kardus rankoje, sustabdytos jų nenuleidžia žemyn.

§ 95. Jei su pamaina eina trys vedėjai (vienas senosios ir du naujosios), tai pirmos pamainos naujosios sargybos vedėjas sustoja per du žingsnius priešakyj dešiniojo pamainos sparno; o antrosios pamainos vedėjas atsistoja šalia jo iš kairės. Atėjus dviem tos pačios sargybos vedė-

jam, antros pamainos vedėjas atsistoja vieną žingsnį priešakyj kairiojo pamainos sparno. Visą laiką komanduoja naujos sargybos pirmosios pamainos vedėjas.

§ 96. Senasis sargybinis, pamainai besiartinant, ima šautuvą žemėn ir atsistoja, kaip komanda ramiai. Atidavęs savo vietą naujam sargybiniui, senasis sargybinis atsistoja kairiajame sparne pamainos ir vedėjui prižiūrint, išima iš šautuvo šovinius. Paskui vedėjas komanduoja: „antpeties“ ir veda pamainą į kitą vietą. Jei pakeliui tektų eiti šalia sargybos būsto, tai vedėjas pamainytus sargybinius palieka būste.

§ 97. Vieta pavedama žodžiais: Vieta tokia ir tokia, privalo saugoti tą ir tą, paimti tą ir tą (tiek ir tiek antspaudų, spynų, tūbų...).

§ 98. Kada pavedama spynos ir antspaudai, tai naujas sargybinis privalo drauge su savo vedėju apžiūrėti jas ir įsitikrinti, kad jos nesugadintos ir kad virvelės irgi kaip reikiant. Taip pat reikia apžiūrėti sandėlių durys, dėžės, spynos ir tt.

§ 99. Pirmą pamainą atliekant, abu vedėju turi žiūrėti, kad senosios sargybos sargybinis gerai pavestų naujam sargybiniui vietą. Tą pat turi daryti vedėjas kiekvieną kartą pamainą statydamas.

§ 100. Kai senasis sargybinis turi pavesti naujam sargybiniui rūbus, tai jis nusivelka juos

jau vietą pavedęs. Naujasis sargybinis besivilkdamas neturi teisės ginklo iš rankų išleisti.

§ 101. Poriniai sargybiniai pasimaino patys. Einas pareigas vyresniojo pirmiau pamaino eilinį, o paskui ir pats su vyresniuoju sargybiniu pasimaino.

§ 102. Vidaus sargybinius mainydamas, vedėjas komanduoja: 1) Sustok! 2) pamaina pirmyn, žengte marš! Po komandos naujasis sargybinis ima šautuvą žemėn ir paskui vedėją eina vidun ir pamaino sargybinių. Kiti žmonės tuo tarpu laukia vedėjo ateinant.

7. Sargybos tvarka.

§ 103. Sargybiniai kas dvi valandos mainyti. Pamainymas daroma nelygiomis valandomis. Jei sargyba paima vietas lygine valanda, tai antroji pamaina šiunčiama po valandos; tas turi būti pažymėta sargybos įrašė. Esant 15° R. (19° C) arba daugiau šalčio ramiu oru, o vėjui pūčiant ir mažesniame šaltyj, sargybiniai pamainomi kas valandą. Sargybiniai gali būti pamainomi kas valandą taip pat ir dideliame karščiui esant.

§ 104. Jei sargybiniai buvo kas valandą pamainomi, reikia tai vietų įrašė pažymėti, nurodant kurią valandą buvo pradėta toks mainymas ir kada pabaigta. Jei pamainas mainė du vedėju, tai reikia pažymėti, katras vedėjas kuriomis valandomis vedė sargybinius.

§ 105. Siųsti antrajai ir kitoms pamainoms į vietas sargybos viršininkas (o pirmos rūšies sargybose viršininko padėjėjas) liepia žmonėms paimti šautuvus ir išsirikiuoti ties savo vedėjais, kurie juos ir išvedžioja į vietas. Fronto sargybinis eina tiesiai prie būdelės ir pamaino senąjį sargybinių.

§ 106. Vedėjas, pamainęs paskutinį sargybinių, veda juos į sargybos būstą.

§ 107. Sargybos viršininkas (arba jo padėjėjas), kas kartas, pamainą išsiuntęs, sargybą išskaičiuoja, kad reikalui ištikus galėtų pašaukti sargybą su šautuvais.

§ 108. Sargybas patikrinti turi teisės: 1) igulos viršininkas, 2) komendantas, 3) sargybų dežūras, 4) visi tiesioginiai sargybos dalies viršininkai, pradedant nuo kuopos vado, 5) apskrities, korpuso ir divizės štabų viršininkai, 6) rundas, 7) komendantui įsakius: komendanto padėjėjas ir komendantūros adjutantė. Sargybos viršininkai asmenų, paminėtų punkte 7, klausia slaptažodžio.

§ 109. Įeinant į sargybos būstą asmeniui, turinčiam teisės sargybą patikrinti, sargyba rikiuojasi be šautuvų, o sargybos viršininkai, sukomandavę ramiai, praneša atėjusiam apie sargybos padėtį. Jei sargybos būstan įeina šiaip kas nors iš vyresnybės, tai žmonės nesirikiuoja, o tik atsisoja ir užsideda kepures. Nuo vakaro patikrinimo ligi ryto patikrinimo sargybininkai niekam

nesirikiuoja, o tik kas nesiils atsistoja ir užsideda kepures.

§ 110. Jei atėjusis pareikalautų palydovų vietoms apžiūrėti, tai pirmos ir antros rūšies sargybose duodama jam vienas vedėjas ir kareivis. Trečios rūšies sargybose palydovu eina pats sargybos viršininkas, palikęs savo vietoj vyresnįjį kareivį.

§ 111. Įgulos viršininkas, komendantas ir visi tiesioginiai sargybinio viršininkai, pastebėję sargybinio ką nors netvarkoj, nurodo tai jam. O kiti asmenys, pamatę sargybinio netvarką, privalo apie tai pranešti sargybos viršininkui, nurodymais sargybiniui.

§ 112. Viršininkai, patikrinę sargybas, rašo tai į knygas, pažymėję kokioj tvarkoj sargybą rado.

§ 113. Sargybos būstan įleidžiami: 1) atvykusieji patikrinti sargybą, 2) atvykusieji išimti arba padėti pinigus į sargybos saugojamą pinigų dėžę, 3) turį teisės pasimatyti su suimtaisiais, 4) turį reikalo pasimatyti su sargybos viršininku ir 5) suimtųjų ir sargybos viršininko tarnai.

§ 114. Fronto sargybinis, sulaikęs ties būstu asmenis paminėtus p. p. 2, 3, 4 ir 5, šaukia sargybos viršininko padėjėją. Padėjėjas išklausęs atėjusių, įleidžia būstan tuos, kurie turi teisės ten įeiti, arba praneša apie juos sargybos viršininkui.

§ 115. Jei sargybinis pažįsta atvykusį sargybos patikrinti, tai įleidžia jį būstan be jokių trukdymų, jei jo nepažįsta, tai šaukia padėjėją. Padėjėjas liepia atvykusį įleisti, jei jį pažįsta, jei jo nepažįsta, tai praneša apie jį sargybos viršininkui.

§ 116. Jei sargyba neturi fronto sargybinio, tai, turintieji sargybon reikalą, įeina būstan patys. Sargybos viršininkas privalo tuojuo juos išklauzinėti apie jų reikalą, išskiriant tuos, kurie turi teisės sargybą tikrinti, jei juos pažįsta.

§ 117. Vakarais kareivius tikrina sargybos būste.

§ 118. Nė vienas sargybininkas neturi teisės palikti sargybos be viršininko leidimo.

§ 119. Nuo 9 valandos vakaro ligi 6 ryto vienai sargybinių pamainai ir jos vedėjui leidžiama atsigulus ilsėtis, bet nenusivelkant ir nenusiimant amunicijos, o tik atsegus apykaklės kabliukus. Ilsisi ta pamaina, kuriai artymiausioj eilėj reikės stoti į vietas. Pamainai išėjus į vietas, kita iš eilės pamaina atsigula ilsėtis, bet tik tuomet, kai stovėję vietose sargybiniai pargrįžta būstan ir sargyba esti išskaičiuota.

§ 120. Sargyboj turi būti ramu ir tvarka. Dainuoti, žaisti ir grajiti draudžiama. Sargybos būstan draudžiama nešti svaiginamųjų gėrimų. Sargybininkai neturi teisės atsisegti ir nuimti amunicijos, bet būste gali būti be kepurių.

§ 121. Naktį, viršininkui įėjus, sargybininkai be paliepimo nesirikiuoja ir šautuvų neima, o tik kas nesiils atsistoja, ir užsideda kepurę.

§ 122. Sargyboj visuomet švaru; laiptai ir plotmės iššluotos ir smėliu išbarstytos; oro temperatūra gyvenamuose būstuose ne mažesnė 14° R. (17,5° C); krosnys kurenamos ne vėliau 5 val. vakaro; šviesa nuo temstant ligi auštant turi būti sargybai, vidaus sargybiniams, suimtiesiems kameroje, priemenėse ir išeinamose vietose. Taip pat šviesa duodama ir į sargybos viršininko kambarį. Sargybininkų valgiui šildyti leidžiama būste kurenti ugnis ligi 7 val. popiet.

§ 123. Sargybos būste laikomas sargas. Jis prižiūri būste švarumą, malkas, žibalą, kūrena krosnis, žibina šviesą.

§ 124. Jei sargybos būstan duota permaža malkų ar žibalo, arba šiaip kas netvarkoj, tai sargybos viršininkas praneša apie tai sargybų dežūrai ir rašo tai į sargybos įrašus.

§ 125. Sargybos šaukiamos su šautuvais: 1) atsitikus netvarkai, kuri pačiai sargybai gali būti pavojinga arba gaisrui netoli sargybos būsto; 2) sargybos pamainai.

§ 126. Sargybai iššaukti fronto sargybinis šaukia: sargyba plotmėn, o pats atsistoja šalia būdelės. Kur nėra fronto sargybinio, pats sargybos viršininkas komanduoja: šautuvus.

§ 127. Sargyba rikiuojama pačiame būste ir išeina iš būsto gretomis, laikydama šautuvus

rankose. Iššaukus sargybą plotmėn, ji rikiuojama keturi žingsniai į kairę nuo būdelės jos priešakio tiesumu (vienoj eilėj su būdelės priešakiu). Kai sargyba jau išrikiuota, sargybos viršininkas komanduoja: lygiuok ir vykdo tai, kam sargyba iššaukta.

§ 128. Fronto sargybinis, sargybą plotmėn iššaukiant, atsistoja savo vietoje prie būdelės, kur ir lieka ligi sargybą paleidžiant.

§ 129. Suimtieji vedami daboklėn su raščiukais, kur pažymima jų kariuomenės dalis, tarnyba, vardas, pavardė, suėmimo priežastis ir bausmės laikas.

§ 130. Visi nurodymai, kurie įrašyti apie suimtąjį raščiuke, nuovadoj įtraukiami į suimtųjų knygas. Suimtiesiems pinigai, ginklai ir kiti gyvybei pavojingi daiktai draudžiama turėti. Jiems taip pat draudžiama: kelti triukšmo, netvarkos, kalbėti su kuo nors per langą, dainuoti, kortuoti.

§ 131. Suimtieji nuo ryto ligi vakaro patikrinimo esti apsivilkę forminiais rūbais.

§ 132. Suimtųjų kamerų raktą turi virš. padėjėjas. Suimtieji įleidžiami arba išleidžiami tik viršininkui įsakius. Išeinamojon jie leidžiami be sargybos viršininko įsakymo vien su palydovu.

§ 133. Suimtuosius leidžia lankyti nuo 7 val. ryto ligi vakaro patikrinimo. Suimtuosius lankyti gali tik turį komendanto bilietus su jø parašu ir valdžios antspaudu. Biliete parašoma to

asmenio, kuriam leista su suimtuoju pasimatyti, vardas, pavardė ir kiek būti.

§ 134. Bilietai duodami vienam kartui arba paskirtam laikui. Jei bilietas duotas tik vienam kartui, tai su juo gali ateiti pas suimtąjį tik tą dieną, kuri biliete pažymėta, Sargybos viršininkas tą bilietą paima ir atiduoda drauge su sargybos įrašu. Bilietai, duodami ilgesniam laikui, atimami tik tam laikui pasibaigus. Tardomuosius arba teisman patrauktuosius galima lankyti tik sargybos viršininko arba jo padėjėjo akyvaizdoj.

§ 135. Bendrose kamerose laikomi tardomieji ir teisman patraukti kariškiai, o taip pat ir kariškiai policijos ar milicijos suimti.

§ 136. Tardomieji ir teisman patraukti kariškiai siunčiami su apsarga komendantūros vadybon. Čia juos apžiūri ir paskui su ta pačia apsarga ir komendanto rašteliu siunčia daboklėn. Nuovadoj sargybos virš. padėjėjas juos dar kartą apžiūri.

§ 137. Suimtasias privalo su savim atsinešti: munderį, kelnes, apsiaustą, kepurę, batus, dvejus, skalbinius: vienais dėvėti ir antruosius išmazgotus turėti.

§ 138. Rasti pas suimtosius uždrausti daiktai atimami ir atiduodami apsargos vyresniajam. Vyresnysis turi visus tuos daiktus užrašyti į siunčiamąją knygą, kur sargybos viršininkas pasirašo, kad yra suimtuosius priėmęs. Šie daiktai tai pat turi būti įrašyti į suimtųjų knygą.

§ 139. Apsargos vyresnysis atimtuosius iš suimtųjų daiktus atiduoda tam, iš kurio suimtąjį priėmė.

§ 140. Bendrose kamerose suimtieji miega ant grėzdų (lentų), su čiužiniais (šaudiniais) ir priegalviais.

Valgį jie gauna komendanto įsakymu.

Suimtieji išeinamojoneina palydovų lydimi. Kameros vėdinamos ir valomos.

Naujai pamainai atėjus, suimtieji rikiuojami patikrinti.

Patikrina sargybos virš. padėjėjas, sargybos viršininko prižiūrimas. Sargybos virš. padėjėjas taip pat apžiūri suimtuosius ir visą būstą.

§ 141. Sargybos pasimainant, senos ir naujos sargybos virš. padėjėjai bendrai apeina kameras, priemenes ir išeinamasias, žiūrėdami, ar nesugadintos sienos, grindys, langai, geležys ir t.t.

§ 142. Suimtiesiems kur nors iš sargybos būsto lydėti komendanto atsiunčiama tam tikra sargyba.

8. Sargybininkų pareigos.

§ 143. Sargybinis yra neliečiamas asmuo.

§ 144. Sargybinis privalo: 1) budriai žiūrėti savo vietą ir visa tai, kas jo priežiūrai pavesta; 2) neiti iš savo vietos, kol bus pamainytas ar paleistas, nors jo gyvybei pavojus greštų.

§ 145. Jei netoli jo vietos bus keliama networka, tai sargybinis reikalauja nurimti. Jei jis mato, kad jam vienam nepavyks triukšmadarius suvaldyti, tai jis praneša apie tai savo sargybos viršininkui. Praneša švilpdamas, šaukdamas arba per praeivius ar per artimiausį sargybinį. Taip jis elgiasi ir arti jo vietos gaisrui atsitikus arba jam pačiam staiga susirgus.

§ 146. Sargybinis turi vykdyti įsakymus: sargybos viršininko, jo padėjėjo ir savo vedėjo. Tik šie žmonės turi teisės sargybinį pamainyti arba jį iš vietos paleisti.

§ 147. Sargybinis privalo savo vietoj stovėti budriai, atsidėjęs, vien savo pareigų žiūrėdamas, neišleisdamas ginklo iš rankų ir niekam jo neatiduodamas. Sargybiniui draudžiama: sėdėti, miegoti, valgyti, gerti, kalbėti ir imti pinigai arba šiaip daiktai sau arba saugoti iš žmonių, kurie neturi teisės jam paliepti. Jam draudžiama taip pat ir laukan eiti.

§ 148. Sargybinis turi atsakinėti į klausimus: įgulos viršininko, komendanto, sargybų dežūro, rundo ir visų savo tiesioginio viršininkų.

§ 149. Sargybiniai gali vaikščioti po visą jų saugojamą plotmę ir laikyti šautuvą taip, kaip jiems geriau.

§ 150. Sargybiniai prie suimtųjų kambarių ir vidaus vietose laiko šautuvus žemėje ir nuo savo vietų nenuveina. Bet jei vidaus sargybiniui, kad geriau pareigos eitų, tenka nuo

vietos nueiti, tai jis ne tik gali, bet net privalo tai padaryti.

§ 151. Sargybinis gali ginklą vartoti: 1) saugamajai vietai ar asmeniui apginti; 2) apsiginti; 3) sulaikyti suimtąjam.

Visuose šiuose atsitikimuose sargybinis tik tuomet gali ginklą vartoti, jei kitaip negali apseiti. Prieš vartodamas ginklą, sargybinis privalo šauktis pagalbos arba kaip kitaip nusižengimą sukliudyti, padėkime, mėginančiam pabėgti suimtąjam, jei dar yra laiko, sargybinis turi šaukti: sustok, šausiu.

§ 152. Užtaisytame šautuve visi keturi šoviniai turi būti šautuvo dėžutėj, o gaidukas nuleistas.

153 Pinigų dėžės ar sandėlio sargybinis prileidžia prie dėžės ar sandėlio tik savo vedėjui, sargybos viršininkui ar jo padėjėjui paliepus.

§ 154. Nuo to laiko, kai nuo dėžės ar durų nuimtas antspaudas ligi vėl bus durys uždarytos ir antspaudas uždėtas, sargybinis nieko prie sandėlio neprileidžia be to asmens leidimo, kuris nuėmė antspaudą. Duris uždarant antspaudą gali uždėti tas pats asmuo, kuris antspaudą nuėmė. Antspaudą nuimant ir uždėdant turi būti vedėjas.

§ 155. Sargybinis, saugodamas trobėsius žiūri, kad nei jo sienose, nei aplinkinėse tvorose ar mūruose nebūtų išlaužta, sugadinta, arba kad nebūtų daroma ar padaryta kokių nors urvų, pa-

kasų, lindynių ir t.t. Taip pat jis turi žiūrėti, kad niekas per tvorą ar sieną neliptų. Jei iš lango ar per tvorą bus išmesti ar permesti kokie daiktai, tai sargybinis ima juos savo apsaugon, kol ateis vedėjas.

§ 156. Parako sandėlio sargybinis žiūri, kad arti sandėlio niekas nerūkytų, nevažinėtų, o taip pat, kad niekas arčiau 50 žingsnių nekurtų ugnies ir nešaudytų.

§ 157. Tie parako sandėliai, kur leidžiama vaikščioti su žibintu, paminimi vietų sąrašė.

§ 158. Suimtųjų sargybinis nieko prie jų neleidžia be savo vedėjo, sargybos viršininko arba jo padėjėjo. Kameros sargybinis per skylutę duryse žiūri, ką veikia suimtieji. Pastebėjęs ką nors draustiną, sargybinis arba pats suimtuosius žodžiu perspėja, arba praneša apie tai sargybos viršininkui. Kiemo sargybinis žiūri, kad suimtieji negadintų langų, geležų, nieko nemėtytų per langą ir nesikalbėtų su praeiviais.

§ 159. Jei suimtieji neklauso sargybinio, tai jis apie tai turi kaip nors, bet nepasitraukdamas iš savo vietos, pranešti sargybos viršininkui; tik kitaip negalint, galiausiai, neišvengiamu atsitikimu, sargybinis turi ginklą vartoti.

§ 160. Kalėjimo vartų sargybiniai be kalėjimo valdybos leidimo nei kalinių, nei šiaip pašaliečių neišleidžia ir neįleidžia.

§ 161. Gaisro sargybiniai privalo saugoti padegėlių turtą, niekam, taigi ir išnešusiam, neleisdami imti išneštąjį turtą be savo vedėjo ar sargybos viršininko leidimo.

§ 162. Fronto sargybinis privalo: 1) saugoti sargybos būstą, 2) reikalui esant, iššaukti plotmėn sargybą ir 3) iššaukti sargybos viršininką, jei jį kas nors reikalauja.

§ 163. Viršininkus sargybinis pagerbia juos lyg komanduotų „ramiai“!

§ 164. Vedėjo pareigos. Vedėjas privalo žinoti jam pavestų vietų skaičių, kame jos yra ir kokių ypatingų pareigų sargybiniai vietose turi.

§ 165. Vedėjas privalo klausyti tik sargybos viršininko ir jo padėjėjų paliepiimų.

§ 166. Vedėjas, sargybon stodamas, privalo sužinoti iš senojo vedėjo visus dėl vietų paliepiimus ir paimti iš jo atspaudų atmušas.

§ 167. Vedėjas, sargybinius statydamas, privalo: 1) apžiūrėti ar tvarkoj ir nesugadinti pavedami dalykai, vietų rūbai, tūbai, spygnos, antspaudai ir jų virvelės, 2) palyginti antspaudus su jų atmušais ir 3) prižiūrėti, kad senasis sargybinis teisingai pavestų naujam savo vietą, o taip pat, kad naujasis gerai savo pareigas suprastų.

§ 168. Jeigu vietose būtų rasta kas nors sugadinta ar taip netvarka, vedėjas tuojau turi apie tai pranešti sargybos viršininkui.

§ 169. Prie dėžių, sandėlių ir kitų vietų vedėjas prileidžia asmenis tik sargybos viršininkui įsakius. Prieš atidarant dėžę ar duris, vedėjas privalo palyginti tą antspaudą, kurį atnešė atėjęs asmuo su antspaudo atmušu, paimtu iš sargybos būsto ir su antspaudu, kuris yra ant durų. Dėžės duris uždarius ir antspaudą pridėjus, vedėjas drauge su sargybiniu vėl palygina antspaudo atmušą su naujai pridėtu antspaudu.

§ 170. Jei pinigų dėžė ar saugomojo būsto durys bus ilgam atidarytos, tai vedėjas, antspaudus atplėšus, grįžta į sargybos būstą. Antspaudams pridėti jis vėl turi prie saugomųjų dalykų ateiti.

§ 171. Įleisdamas į parako sandėlį, vedėjas reikalauja, kad visi apsiautų tūbais ir nusiginkluotų.

172. Sargybos virš. padėjėjo pareigos. Sargybos virš. padėjėjas privalo žiūrėti, kad visi sargybos kareiviai gerai eitų savo pareigas ir kad būste būtų tvarka. Jis klauso sargybos viršininko įsakymų. Reikalui esant, jis apima jo vietą.

§ 173. Antrosios ir trečiosios rūšies sargybos, virš. padėjėjo pareigas eina sargybos viršininkas.

§ 174. Pasimainant, sargybos virš. padėjėjas sąrašu priima iš senos sargybos virš. padėjėjo visus esamus sargybos būste daiktus. Jis privalo tinkamu laiku siųsti sargybinius į vietas. Kiek-

vieną kartą, sargybiniams iš vietų pargrįžus, jis klausia juos ar viskas vietose gerai.

§ 175. Daboklėse sargybos virš. padėjėjas apžiūri kameras ir pačius suimtuosius. Kamerų raktus jis turi pats, bet ką nors leisti į kameras ar iš kamerų jis gali tik sargybos viršininkui įsakius. Tik į išeinamąsias jis leidžia suimtuosius sargybos viršininko nesiklausęs.

§ 176. Sargybos žvalgų pareigos. Sargyba siunčia žvalgus: 1) sargybiniams patikrinti ir 2) jei kas nors atsitiko, iširti tai ir sargybai pranešti. Sargybos viršininkas sprendžia kada ir kiek žvalgų siųsti.

§ 177. Sargybos žvalgai siunčiami ne mažiau, kaip po du; jie siunčiami iš žmonių paskutinei pamainai pargrįžusių iš vietų.

§ 178. Sargybiniui susirgus vienas žvalgų pasilieka prie jo, o antras eina sargybos būstan viršininkui pranešti.

§ 179. Sargybos viršininko pareigos. Po išskirstymo, sargyba klauso sargybos viršininko. Jis atsako už kiekvieną sargybinių, todėl privalo žinoti kiekvieno sargybinio pareigas.

§ 180. Sargybos viršininkas klauso įsakymų: įgulos viršininko, komendanto ir sargybų dežūro. Visi šių viršininkų įsakymai, per kitus asmenis duodami, turi būti slaptažodžiu patvirtinami. Sargybos viršininkas, gavęs kurį įsakymą žodžiu, turi tesės pareikalauti iš to asmens, jei

jo nepažįsta, įsakymo patvirtinimo raštu. Apskritai sargybos viršininkas turi teisės patikrinti gautąjį įsakymą taip, kaip jis išras reikalinga.

§ 181. Sargybos viršininkui draudžiama: išeiti iš sargybai pavesto ploto, leisti tan plotan svečius ar šiaip pašaliečius, nusiginkluoti, nusivilkti, paleisti iš sargybos sargybinius, išskiriant tik atsitikimą, jei sargybinis susirgtų.

§ 182. Sargybos viršininkas gali įsakyti sargybai ginklus vartoti neatsakydamas: 1) saugomosioms vietoms ar asmenims apginti, 2) sargybai apsiginti ir 3) suimtųjų sukilimui numalšinti. Kalėjimuose, kur yra savo vyresnybė, sargyba gali ginklą vartoti tik kalėjimo vyresnybei paliepus.

§ 183. Sargybos viršininkas pats sprendžia, kaip ginklą vartoti. Prieš ginklą vartojant sargybos viršininkas privalo, jei gali, perspėti apie tai tuos žmones, prieš kuriuos ginklas turi būti vartojamas.

§ 184. Jei atsitiktų arti sargybos būsto riaušių, sargyba turi būti pasirengusi apsiginti, jei būtų ji užpulta. Riaušėms arti sargybos atsitikus, sargybos viršininkas privalo apie tai tuoju milicijai pranešti.

§ 185. Atsitikus sargybos būste gaisrui, sargybos viršininkas nuveda sargybą ir suimtuosius į nuošalią vietą, o pats rūpinasi gaisrą gesinti ir gelbėti visa tai, kas galima. Pašaukti teisman ir tardomi suimtieji sargybinių apsupami.

§ 186. Jei dėl gaisro ar potvynio sargybiniams gresia pavojus, tai sargybos viršininkas siunčia vedėjus, pastatyti sargybinių taip, kad jiems pavojus negrėstų arba kad jie juos sargybos būstan parvestų. Pavojui praėjus, sargybos viršininkas stato sargybinius atgal į savo vietas. Apie visus tokius atsitikimus ir savo įsakymus jis praneša sargybų dežūriui.

§ 187. Sargybos patikrinti sargybos viršininkas arba siunčia žvalgus, arba pats eina. Jis taip pat turi patikrinti ar sargybiniai gerai savo pareigas supranta.

§ 188. Sargybiniui susirgus, sargybos viršininkas siunčia ligonį arba į dalį, arba artimiausią ligoninėlę. Apie tą atsitikimą jis irgi tuoju praneša sargybų dežūriui. Susirgusio vieton jis reikalauja iš jo dalies kito kareivio.

§ 189. Sargybos viršininkas, pats susirgęs, savo pareigas paveda vyresniajam sargybos kareiviui. Apie savo ligą jis tuoju praneša sargybų dežūriui, bet pats be jo leidimo sargybos pamesti negali.

§ 190. Jei, sargybiniams pasimainant, pasirodytų, kad antspaudai nesutinka su atmušais arba būtų rasta sugadintos antspaudų virvelės, spynos, durys ar šiaip kas, tai sargybos viršininkas privalo apie tai tuoju pranešti sargybų dežūriui.

§ 191. Sargybos viršininkas tuoju turi pra-

nešti sargybų dežūrai apie visus sargyboj atsitikimus ir savo del jų įsakymus.

§ 192. Savo pranešimus sargybos viršininkas siunčia per sargybinius.

§ 193. Daboklės sargybos viršininkas privalo: 1) žiūrėti, kad daboklėj būtų laikoma gera tvarka, 2) neleisti suimtiesiems pabėgti ir žiūrėti, kad suimtiesiems būtų duodama reikiamas ir savo laiku valgis.

§ 194. Sargybai pasimainant, suimtieji tikrinami sąrašu; kiekvieną suimtąjį pavarde šaukia; tas sąrašas senojo sargybos viršininko pasirašomas. Suimtųjų kameros apžiūrimos ar nėra kur sulaužytų geležų, sugadintų langų, durų, sienų, grindų ir t. t.

§ 195. Radęs ką sugadintą, sargybos viršininkas reikalauja iš asmenų, kieno vadyboj daboklė yra, tuojau tai pataisyti.

§ 196. Jei suimtieji del ko nors pasiskųstų, sargybos viršininkas turi įsitikinti ar jų skundas teisingas. Jei skundas teisingas, tai jis tuojau apie tai praneša sargybos dežūrai.

§ 197. Sargybos viršininkas priima daboklėn suimtuosius tik iš tų asmenų, kurie turi teisės jam įsakyti.

§ 198. Suimtuosius paleisti arba kur nors pasiųsti sargybos viršininkas gali tik komendantui paliepus.

§ 199. Sargybos viršininkas turi dalyvauti suimtąjį priimant arba jį kur nors siunčiant. Jis

turi patikrinti priimamuosius ir siunčiamuosius jų sąrašus, o taip pat ir jų poperius.

§ 200. Jei sargybos viršininkui žinoma, kad siunčiamasis suimtasis svarbus nusidėjėlis arba mano pabėgti, tai jis turi padidinti jo apsargą ir perspėti apie jį apsarginius ir tuos asmenis, kuriems suimtasis siunčiamas.

§ 201. Jei suimtieji kelia riaušių, tai sargybos viršininkas privalo juos numalšinti. Jei suimtieji jo žodžių geruoju neklausytų, jis turi juos varu numalšinti, o jau galiausiu atsitikimu, jei kitaip negalima būtų, jis liepia ginklą vartoti.

§ 202. Suimtąjam pabėgus, sargybos viršininkas tuojau apie tai praneša artimiausiam milicistui. Sargyboj turi būti žinoma, kur reikia pranešti suimtąjam pabėgus.

§ 203. Kas kartas, suimtuosius priėmęs arba išsiuntęs, ar paleidęs, sargybos viršininkas įrašo tai į suimtųjų knygas. Suimtuosius lankyti sargybos viršininkas leidžia tik komendantui raštu įsakius.

§ 204. Sargybai pasimainius, sargybos viršininkas atiduoda kuopos raštinėn: 1) sargybos įrašus ir raštelius, kuriais buvo leista suimtieji lankyti, 2) komendanto paliepus dėl suimtųjų paleidimo ar kitur jų pasiuntimo, o taip pat pasirašymus tų asmenų, kurie suimtąjį priėmė.

§ 205. Kalėjimus sargyba saugoja tik iš oro. Reikalui esant, sargyba padeda numalšinti kalinių riaušes.

§ 206. Kalėjime sargybos viršininkas kalinių nepriiminėja.

§ 207. Sargyba neatsako jei kalinys pabėgo pro pakasą ar kitokiu būdu, kuris sargybai negali būti matomas.

§ 208. Kalėjimo vartų raktą turi kalėjimo vyresnybė. Bet jei sargybos vietų yra ir kieme, tai asmenys, privalo sargybą tikrinti, turi būti dieną ir naktį įleidžiami kalėjimo kieman.

§ 209. Jei kalėjime vyresnybė pareikalauja apsargos kaliniams lydėti, tai sargybos viršininkas tik tuomet ją duoda, kai tam reikalui sargyboj yra kareivių; o šiaip sargybinių apsargon neduoda.

§ 210. Išleidžiant kalinius kalėjimo kieman pasivaikščioti, sargyba esti paruošta prircikus tuojau ginklo imtis. Jei nėra fronto sargybinio, jis turi būti pastatytas ties įėjimu į sargybos būstą.

§ 211. Jei sargybos būste yra sandėlis ar pinigų dėžės, tai sargybos viršininkas leidžia juos atidaryti šių taisyklių laikydamasis: 1) sargybos būstan, iš anksto turi būti atsiųstas komendanto pasirašytas ir su jo antspaudu raštas, kuriame nurodoma, kada ir kuriuos asmenis prie dėžės ar sandėlio prileisti (rašte turi būti aiškiai nurodyta to asmens pavardė ir laipsnis); 2) minėti tame rašte asmenys, atvykę nurodytą dieną sargybos būstan, privalo sargybos viršininkui parodyti dėžių ar sandėlio antspaudus

ir jų atmušus. Sargybos viršininkas privalo tuos atmušus sulyginti su esamaisiais sargybos būste atmušais, o paskui prileidžia atėjusius prie sandėlio ar dėžių. Jiems atidarant sandėlio ar dėžių duris, turi būti vedėjas. Jei bent kas iš aukščiau nurodytų punktų ne įvykdyta, tai sargybos viršininkas nieko prie sandėlių ar dėžių neprileidžia. Jei atvyko ne visi rašte nurodyti asmenys, tai tada atvykę pas sandėlį ar dėžę irgi neleidžiami.

§ 212. Asmenys, turėję reikalo į dėžę ar sandėlį, privalo įrašyti ir pasirašyti sargybos įrašuose, o taip pat komendanto rašte, kada (metai, mėnuo, diena ir valanda) buvo atidarę sandėlį ar dėžę. Komendanto raštas drauge su vietų įrašais sargybai pasimainius atiduodami sargybos dalies raštinei, kuri ir nusiunčia juos komendantui.

§ 213. Gaisro sargybiniai statomi iš kareivių, tyčia į gaisrą atsiųstų. Vietos sargybiniams statyti nurodomos prie gaisro esamosios milicijos vyresnybės arba, jiems dar nesant, paties sargybos viršininko.

9. A p s a r g a.

§ 214. Kaliniams ir suimtiniam gabenti skiriama apsarga. Apsargos viršininkas privalo visą laiką būti apsargai paskirtam būste.

§ 215. Tame būste turi būti iškabintas sąrašas, komendanto pasirašytas, kur nurodoma, kam pareikalavus apsarga siunčiama.

§ 216. Rašte, kuriuo apsarga kur nors reikalaujama, aiškiai nurodoma, kiek kalinių partijų, kiek kiekvienoj partijoj žmonių, kur jas nugabenti ir kieno žinion turi būti jos atiduotos.

§ 217. Kalinius priima apsargos viršininkas sąrašu. Kaliniai, nugabenti paskirton vieton, atiduodami irgi tuo pačiu sąrašu. Tas, kuris kalinius priėmė, turi tame sąraše pasirašyti. Tą sąrašą apsargos viršininkas paskui atiduoda savo vyresnybei.

§ 218. Kaliniams ar suimtiesiems lydėti apsarginiai sustoja taip: 1) jei du apsarginiai, tai abu eina abypus kalinių, bet taip, kad būtų pusę žingsnio atsilikę. Vyresnysis apsarginis turi eiti dešinėje, 2) trims apsarginiams esant, du eina iš šonų, o vyresnysis iš užpakalio, 3) vedant daugiau trijų kalinių, vienas apsarginis eina priešakyje, kiti iš šonų, o vyresnysis iš užpakalio.

§ 219. Apsarginiai: 1) neleidžia kaliniams pabėgti, 2) neleidžia jiems kalbėtis arba šiaip reikalų su pašaliečiais turėti, 3) jei kaliniams ar suimtiesiems gresia pavojus iš šalies (nuo įpykusios žmonių minios) gina juos. Todėl kaliniai uždrausta vedžioti gatvėmis ar plotais, kur daug žmonių.

§ 220. Kaliniams neduoti pabėgti, apsarginiai turi vartoti ginklus tais pačiais nurodymais, ką ir sargybiniams.

§ 221. Apsarginiai eidami savo sargybos pareigas, nieko gerbti negerbia. Teismuose jie stovi laisvai, laikydami šautuvą žemėj.

§ 222. Apsarginių, kalinius lydint, jet jų ne daugiau 5, turi būti vis vienu daugiau, negu kalinių.

§ 223. Nuo 6 ligi 10 kalinių lydi 6—7 apsarginiai. Tarp apsarginių vienas esti vyresniuoj.

10. Sargai.

§ 224. Vyresnybės nuožiūra įvairiems nesvarbiems kariuomenės įtaisymams (šaudykloms, nedideliems sandėliams ir t. t.) apsaugoti skiriami sargai.

§ 225. Jei sargai esti sargybos būste, tai jie klauso sargybos viršininko. Jei sargai turi būstą skyrium, tai jų vienas esti vyresniuoj. Sargai taip pat išeina į sargybą išskirstymą ir stovi visų sargybų kairiajame sparne. Sargybų vyresnieji eina drauge su sargybų viršininkais slaptažodžio paimti.

§ 226. Sargai tarnyboj neturi pasilikti daugiau 24 valandų. Naujai atvykusi į vietas sargų pamaina eina tiesiai būstan be jokių iškilmių. Sargai vietas vienas kitam paveda be vedėjų, patys, bet naujasis sargas turi vietą paimti iš senojo tomis pačiomis taisyklėmis, kaip ir sargybiniai, tik be kokių nors iškilmių, o tiesiog

prie jo priėjęs. Sargai iš vietų pamainomi kas 4—6 valandos. Bet jei šalta, tai jie pamainomi taip, kaip ir sargybiniai. Vietoj stovintiems sargams draudžiama miegoti ir imti pinigų. Naktį jiems draudžiama sėdėti.

§ 227. Ginklą sargai vartoja tomis pačiomis taisyklėmis, ką ir sargybiniai.

§ 228. Sargams nepavedama suimtųjų saugoti.

§ 229. Sargų vyresnysis privalo: 1) pasimainydamas su senuoju vyresniuoju priimti turimuoju sąrašu viską, kas yra sargų būste, 2) savo laiku siųsti sargus pasimainyti, 3) žiūrėti, kad sargai gerai eitų savo pareigas, taip pat žiūrėti tvarkos sargų būste, 4) jam draudžiama kviesti būstan svečius, 5) sargus iš vietos į vietą jis gali kilnoti tik tada, kai jiems gresia pavojus, šiuo atsitikimu jis daro taip, kaip ir sargybos viršininkas, 6) sargui arba jam pačiam susirgus, jis daro irgi taip, kaip ir sargybos viršininkas, 7) savo pranešimus sargybų dėžūrai jis siunčia per sargą.

Priedėlis

Žodžio raportų pavyzdžiai.

Sargybos viršininkui, sargybų dežūrai ir karo ligoninės dežūrai:

1) Žodžio raporto pavyzdys sargybos viršininkui:

Viršininke! Valstybės Banke ir vietose yra: tiek ir tiek, tokio ir tokio laipsnio karininkų, tiek eilinių kareivių ir tiek muzikantų. Ligi šiol sargyboje ir vietose nieko neatsitiko (arba tas ir tas atsitiko).

2) Žodžio raporto pavyzdys sargybų dežūrai:

Viršininke!į pirmąją Vilniaus dalį sargybai pasiųsta tiek puskarininkų, tiek eilinių, tiek muzikantų. Dežūruojant nieko neatsitiko arba tas ir tas atsitiko.

3) Žodžio raporto pavyzdys karo ligoninės dežūrai:

Viršininke! Tokioje ir tokioje karo ligoninėje tiek ligonių karininkų, tiek valdininkų, tiek kareivių. Dežūruojant atsitiko tas ir tas, arba: „nieko neatsitiko“.

N. N. sargybos vietų įrašas.

Šiame puslapyje esti: a) sargybos apžiūrėtojų pastebėjimai; b) parašai žmonių, leistų į pinigų dėžes ir sargybos sandėlius ir c) senosios ir naujosios sargybos viršininkų parašai, kad vienas yra sargybą atidavęs, o antras paėmęs, šiuo pavyzdžiu.

I.

Sargybą apžiūrėjau tą ir tą valandą ir radau:
(Parašas).

II.

19 m. vasario „ „ dieną „ „ valandą komendanto leidimu N ėjome į pinigų dėžę, sandėlius tos ir tos vadybos. Paėmėm tą ir tą.
(Leistųjų parašai).

III.

Sargybą atidaviau.

(Senojo sargybos viršininko parašas).

Sargybą paėmiau sveiką (arba nurodoma, ko trūksta).

(Naujosios sargybos viršininko parašas).

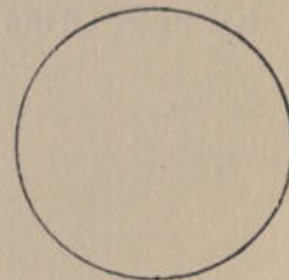
Biletas

pasimatyti su suimtuoju

Tos ir tos sargybos viršininkui Leidžiu tam ir tam (tarnyba, vardas, pavardė)
..... pasimatyti su tokiu ir tokiu suimtuoju „ “ val.

Komendantas (parašas)

1919 m. gegužės „18“ d.

Pastaba: Jei biletas išduotas keliems kartams, tai tas turi būti komendanto pažymėta.

Rašteliš paleisti iš kalėjimo

(iš daboklės)

Tos ir tos sargybos viršininkui

Suimtąjį

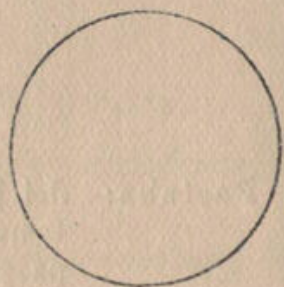
.....
.....
.....

..... įsakau paleisti

(arba tam ir tam atiduoti)

Komendantas (parašas)

191..... m. „.....“ d.

Arešto rašteliš.

Tos ir tos sargybos viršininkui.

Čia siunčiamą

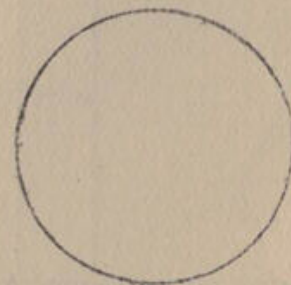
.....
.....

Įsakau laikyti suimtą.

Komendantas (parašas)

191..... m. m.

..... „.....“ d.

N N sargybos vietu sąrašas

Gruodžio „ “ d. 19 m.

N N pulko, N N kuopos sargyba

Slaptažodis *)

Sargybos viršininko padėjėjas: (pavardė ir vardas)

Būgninis, trimitinis

Vietų Nr.Nr	Kuris vedė- jas veda	VIETOS	Sargybinių pavardės ir vardai		
			1 pamaina	2 pamaina	3 pamaina
1	Mainosi patys	Fronto	Pikelis Jonas	ir t. t.	
2		Pinigų skrynios	Bandza Kaz.	ir t. t.	
		ir t. t.			

Palydovai:

Vedėjai:

Siunčiamasis

Sargybos viršininkas: (parašas)

*) Slaptažodis įrašoma kitą dieną sargyboms pasimainius.

Vietų Nr.	Sargybos sudėtis ir vietų pavadinimai	Kuris vedėjas veda į vietas	Sargybinių pareigos	Vietų Nr.	Sargybos sudėtis ir vietų pavadinimai	Kuris vedėjas veda į vietas	Sargybinių pareigos	
	<p>Sargybos sudėtis.</p> <p>Sargybos viršininkas. 1</p> <p>Jo padėjėjas. 1</p> <p>Vedėjai 3</p> <p>Muzikantas 1</p> <p>Kareivių visoms vietoms . 15</p> <p>Palydovai 6</p> <p>Siunčiamasis 1</p> <p>Vietų 5</p> <p>Apie suimtųjų pabėgimą pranešama į tą ir tą milicijos nuovadą (arba į tą ir tą milicijos vietą).</p>			4	Maisto sandėlio sargyba	Trečiasis vedėjas.	<p>Saugoti sandėlis vaikščiojant aplinkui. Nieko į sandėlį neleisti be vedėjo. Atsakyti už spynų ir antspaudų su virvelėmis neliečiamybę ir neleisti netoliese kurti ugnies ir rūkyti.</p> <p>Leisti į sandėlį tik su vedėju. Žiūrėti, kad netoliese niekas nekurtų ugnies, nerūkytų ir nešaudytų. Reikalauti, kad įeinantieji apšautų čia esamais tūbais. Su žibintu ir apskritai su šviesa nieko vidun neleisti.</p>	
1	Fronto sargyba	Mainosi patys	Saugoti sargybos būstas ir nieko į jį neleisti be sargybos viršininko padėjėjo. Leisti tik tie vyresnieji, kuriuos pats sargybinis pažįsta. Šaukti į šautuvus visais statuto nurodytais atsitikimais. Šaukti sargybos viršininką, prašant žmoniems, turintiems reikalo.	5	Parako sandėlio sargyba			
					Sargų vietos sudėtis			
					Vyresnysis 1			
					Sargai 2			
					Vieta 1			
2	Viduje, pinigų dėžių sargyba	Pirmasis vedėjas.	Saugoti spynos ir antspaudai, neleidžiant į dėžes nieko be sargybos viršininko.	1	Nr. Nr. kamandos sandėlis		Saugoti sandėlis ir nieko neleisti savo valia. Sargybiniui draudžiama rūkyti, pasidėti ginklas, būti atsisejojusiam, gulti, o naktį sėdėti; jis neturi teisės imti pinigų, ar šiaip daiktą, nors tik palaikytinai, iš žmonių neturinčių teisės įsakyti.	
3	Kieme, kalėjimo langų sargyba	Antrasis vedėjas.	Žiūrėti, kad kaliniai negadintų langų, sakų ir geležų, kad pro langus nieko nemestų, su nieku nesikalbėtų ir nepabėgtų. Naktį žiūrėti, kad kalinių kameroje nuolat būtų šviesa.					